

Un Mayor a la Unesco

A finals de 1984 els Estats Units es retiraren de la Unesco. Un any més tard ho feia Gran Bretanya. El desprestigi cap a una organització on no funcionen mecanismes de bloqueig per part dels grans, la feria greument. Amb l'elecció de Mayor Zaragoza el malalt pot començar a millorar.

Antoni Castel

El controvertit nomenament del català-espanyol Federico Mayor Zaragoza com a candidat del consell executiu de la Unesco a la successió del senegalès Amadou Mahtar M'Bow no ha posat fi a la llarga crisi del més polititzat dels organismes dependents de les Nacions Unides. Les peripècies electorals foren el preludi del que es pot trobar Mayor si és confirmat, com tot fa preveure, en el càrrec per la Conferència General, el proper dia 7 de novembre.

El grup occidental volia liquidar M'Bow i les seues restes, encara que fos aliant-se amb el mateix diable. Sense aspecte ferotge, però molt impresentable, Jacob Jan fou l'escollit per aquest paper. La gran contradicció dels occidentals era que volien acabar amb la «gestió corrupta» de M'Bow presentant un ministre d'Exteriors de la dictadura pakistanesa de Zia Ul Haq, que

participà, a més, en la mort de l'ex-primer ministre Alí Butho. L'elecció de Jan no podia ser més desafortunada. Diversos països de pes, entre els quals hi havia l'Índia, anunciaren l'oposició al projecte occidental. El president de Zàmbia, Kenneth Kaunda, en nom de l'Organització per la Unitat Africana (OUA), presentà la candidatura de M'Bow per a la reelecció a un tercer mandat, mentre que Mayor, bon coneixedor dels bastidors de l'organització per haver-ne estat director general adjunt, aconseguí el suport de distints premis Nobel, d'un bon grapat d'intel·lectuals i del govern espanyol, que a la fi s'adonà que podia cometre un greu error polític si no li prestava suport. En començar la primera votació eren, doncs, tres candidats amb possibilitats reals. Quedaven sense opció un búlgar, representant del bloc de l'Est, un iugoslau, un indonesi, una candidatura de Trinitat i Tobago, un portuguès i un equatorià.

La primera votació reflectí el que tothom suposava: era impossible que cap dels candidats no assolís la majoria simple, és a dir, els 26 vots. M'Bow aconseguí el suport dels països africans i àrabs; Jan, quasi tots els dels occidentals, i Mayor, en un confortable i discret tercer lloc, els dels llatinoamericans. El bloc d'Europa de l'Est votà, conjuntament, el seu candidat búlgar. El panorama no varià amb la retirada de Jan. Més aviat quedà demostrat que els vots es negociaven com una mercaderia, en els estrets passadissos de l'edifici de l'organització a París.

Sense escrúpols, el govern conservador de Jacques Chirac anuncià que feia costat a M'Bow, irritant, lògicament, els occidentals. Sense Jan, la tercera votació es convertí en un duel entre M'Bow i Mayor, ara també amb el suport de part dels països que havien votat el ministre de Pakistan.

M'Bow no aconseguí la majoria. Ni tampoc a la quarta, que decidí els dos candidats que passarien a la cinquena. La sorpresa, però, precedí la darrera votació. M'Bow abandonà, no sense

Mayor (baix) es trobarà amb una Unesco plena de ferides sagnants quan M'Bow li traspasse els poders el pròxim dia 14.

abans denunciar, mitjançant una carta, «el xantatge, la desinformació, les pressions i les amenaces» rebudes dels països occidentals, referint-se a l'anunci que es retirarien (cas d' Austràlia, Holanda, Japó, Canadà), si tornava a ser reelegit. Mayor es quedà sol, elegit amb només 30 dels 50 vots. Els africans, en darrer homenatge al senegalès, votaren en contra.

El retorn dels dissidents

Molts analistes, sense poder o voler amagar la passió, han escrit sobre la Unesco que trobarà Mayor. No és un

secret per a ningú que molts dels projectes estan bloquejats des de la retirada dels Estats Units, a finals de 1984, i de Gran Bretanya i Singapur, a finals de 1985. La marxa dels nord-americans privà l'organització del 25 per cent dels recursos i anà precedida d'una sonada campanya contra la gestió de M'Bow, que en perjudicà notablement la credibilitat.

En aquest enfrontament no hi hagué guanyadors, i sí diversos perdedors. Ningú no pogué demostrar les pràctiques *corruptes* d'en M'Bow, com reflectí el debat obert al seu moment a les planes del prestigiós diari *Le Monde*, però convertí la difamació en afirmació.

M'Bow fou l'estigma dels excessos als ulls occidentals quan resultava que les decisions s'havien adoptat per consens. Les raons de l'hostilitat a M'Bow eren més simples: es tractava d'atacar i desprestigiar una organització on no hi havia mecanismes de bloqueig dels grans, com el dret de vet al consell

de seguretat de les Nacions Unides, i que realitzava una política considerada bel·ligerant per als interessos culturals occidentals.

Les contínues denúncies contra Israel i l'ambiciós programa del Nou Ordre Mundial de la Informació i Comunicació (NOMIC) els irritaven al màxim. No podien, deien, seguir sent «cornuts pagant el beure». Traduït, no volien sentir com uns funcionaris que ells mantenien atacaven valors considerats bàsics, com el monopoli occidental sobre la informació.

Mayor es trobarà amb una Unesco plena de ferides sagnants quan M'Bow li traspassi els poders, el proper dia 14. Haurà d'actuar amb cautela per no empitjorar el ferit. De moment, les seves primeres declaracions han estat una lliçó de diplomàcia i sensibilitat. Ha sabut «vendre's», com ara es diu. Mayor s'ha presentat com el candidat de tots, que es nega a revisar el passat de M'Bow, amb el qual col·laborà, i que vol fer de la *transparència*, una *glasnost*, en versió CDS, la seva millor arma. El primer pas ha estat en direcció als tres dissidents, demanant-los el retorn, però sense rebaixar-se per no crear recels entre els africans, els més susceptibles i que marcaran ben de prop els primers mesos de la seva gestió. La resposta del pes pesant, els EUA, ha estat ben clara: no vol parlar

de tornar a la seu de París mentre no s'efectuïn «reformes institucionals, estructurals i de programes». Bé és cert, però, que Mayor ha aconseguit aturar l'hemorràgia occidental, preparada per reventar l'organització si s'escollia de nou M'Bow.

El retorn del *fill pròdig* nord-americà serà, creuen els que hi entenen, qüestió de temps. Prou perquè Ronald

Reagan quedi en l'oblit, i això pot passar d'ací a 15 mesos. És molt difícil que el nou president, republicà o demòcrata, tant se val, continuï la política d'hostilitzar els organismes internacionals, recomanada per la ultradretana Fundació Heritage. Sembla ser, i això també ho agrairà Javier Pérez de Cuéllar, que el temps de la *caçera de bruixes* ja està acabant. □

ELS ESTATS UNITS S'HI INVOLUCREN CADA VEGADA MÉS

Iran vol convertir el Pèrsic en un Vietnam

Al Golf Pèrsic sobre la taula hi ha tots els elements perquè la situació es desborde i arribe a produir-se una escalada en l'enfrontament entre EUA i Iran. A Teheran ja parlen de la zona com un nou Vietnam.

Antoni Reig

Fins on pot arribar el govern Reagan i quantes vides nord-americanes està disposat a arriscar en el compromís amb els seus aliats àrabs del Golf? Aquesta és la pregunta que plantejava el diari *Le Monde* dos dies després de l'atac iranià amb un míssil a un vaixell kuwaitià amb bandera nord-americana en aigües territorials del Kuwait, el passat dia 16 d'octubre. La resposta arribava el dia 19, quan quatre destructors nord-americans bombardejaven i destruïen una plataforma petrolera iraniana situada al centre del golf Pèrsic i, a continuació, en destruïen una altra de pròxima.

Fins aquell moment el compromís de Washington amb Kuwait es limitava a la protecció d'onze petrolers kuwaitians amb bandera nord-americana a les aigües internacionals del Golf. Amb l'atac del dia 19, els Estats Units donaven un altre pas en la seva involucració directa en el conflicte. I amb l'atac iranià amb míssils contra Kuwait, aquest petit emirat del Golf, aliat d'Iraq i d'Aràbia Saudita, quedava situat en primera línia de foc. És un altre pas en la progressiva internacionalització de la guerra Iran-Iraq.

Ja fa temps que és clar que els Estats Units, en enviar una important flota naval, dotada amb forces aèries, a la regió del Pèrsic, havien optat per situar-se al cantó d'un dels contendents

El Kremlin s'acosta a Iran. Així ho veu la premsa gal·la.

(Iraq) i enfront de l'altre (Iran). El compromís s'estén a l'ajut defensiu dels seus aliats àrabs a la zona i, en primer lloc, Kuwait, seguit de l'Aràbia Saudita. Així, doncs, estan donats tots els ingredients perquè la situació es desbordi i es produeixi una escalada d'enfrontaments directes entre l'Iran i els Estats Units. I això és el que està succeint.

L'atac nord-americà del dia 19 fou el tercer contra l'Iran. Primer fou el vaixell Iran Ajr, que va ser capturat i enfonsat perquè, segons la versió dels EUA, estava instal·lant mines enmig del Golf. Després van ser tres llanxes ràpides iranianes que foren atacades per helicòpters EUA; una s'enfonsà i les altres van ser capturades. En mig, tot un seguit d'incidents sense conseqüències. Així, el míssil iranià contra el vaixell kuwaitià amb bandera nord-americana pot interpretar-se com

una resposta a anteriors accions. I Washington no podia quedar-se creuat de braços, perquè s'hi jugava el prestigi.

A Teheran segurament ja ho sabien, perquè no és cap secret que l'objectiu nord-americà al Golf no és sols el de garantir-hi la lliure nave-